

Kinderen vooruit!

Wat doet jouw gemeente en wat kan jij doen om kinderen in armoede te helpen? Een groot aantal kinderen wordt dagelijks geconfronteerd met armoede. Zij kunnen niet meedoen doordat materiele zaken en middelen ontbreken. Dit is geheel in strijd met de gedachte van de inclusieve samenleving, Van Waarde en de uitgangspunten van de sociaaldemocratie. Mee kunnen doen en het hebben van kansen is een recht van ieder kind, ongeacht afkomst en achtergrond. De cijfers liegen er niet om: één op de negen groeit op in armoede. In absolute cijfers gaat het om 421.000 kinderen, tegen 384.000 in 2013.

Jetta Klijnsma maakt serieus werk van het bestrijden van armoede onder kinderen. Het kabinet heeft besloten dat er vanaf 2017 jaarlijks structureel 100 miljoen euro voor gemeenten beschikbaar komt. Elk kind moet kunnen sporten, de verjaardag vieren, gezond eten en mee kunnen gaan op schoolreisje. De 100 miljoen is geormerkt, zodat het echt wordt ingezet voor armoedebestrijding onder kinderen.

Die strijd lever je niet alleen. Er zijn tal van initiatieven in het land, ook op lokaal niveau, die zich inzetten tegen armoede onder kinderen. Denk aan de Jarige Job, Het Armoedefonds, de Stichting Leergeld, het Jeugd sportfonds, de Kinderen van de voedselbank en Het Jeugd cultuurfonds.

Verschillende gemeenten

Armoedebestrijding hoort hoog op de prioriteitenlijst van de gemeente te staan. Wij onderscheiden drie typen gemeenten:

1. Gemeenten zonder expliciet armoedebeleid;
2. Gemeente met algemeen armoedebeleid;
3. Gemeenten met armoedebeleid gericht op kinderen.

Met het extra geld dat per 2017 beschikbaar wordt gesteld kunnen we als PvdA lokaal een nieuwe stap zetten en het onderwerp hoog op de agenda krijgen. Als PvdA kiezen we voor:

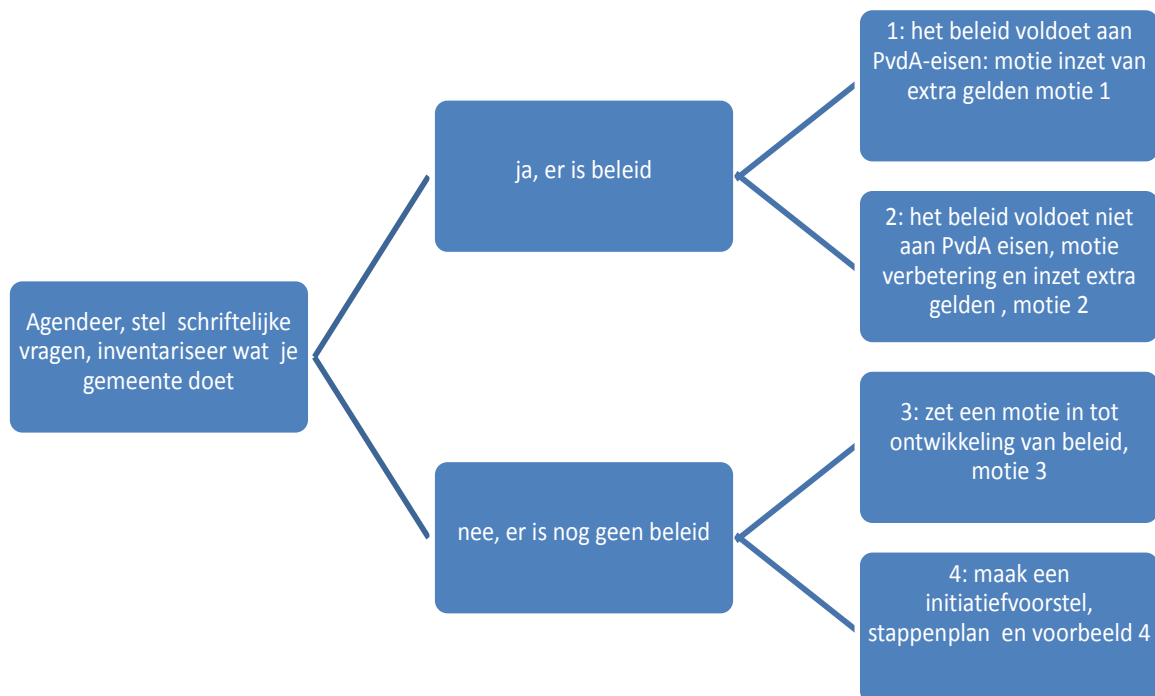
- Samenwerking met verschillende organisaties die zich bezig houden met bestrijding van armoede en het meedoen van kinderen, zoals het Jeugd sportfonds, de Voedselbank, Jeugd cultuurfonds, Stichting Jarige Job en Stichting Leergeld. Daarnaast kan je samenwerken partijen die op kleinschaliger niveau de armoede bestrijden, zoals de lokale voedselbank en sportverenigingen. Verder zijn wijkteams een onmisbare schakel. Die zijn voor de gemeente de ogen en oren van de buurt en hebben een signalerende functie. Dat geldt natuurlijk ook voor het onderwijs.
- **Een brede doelgroep:** niet alleen kinderen uit bijstandsgezinnen, maar ook kinderen van ouders in de schuldhelpverlening, van zelfstandig ondernemers die het moeilijk hebben of van (alleenstaande) ouders met een inkomen onder de 130% van het minimum. Kortom: ook gezinnen die niet altijd op het netvlies van gemeenten staan.

- Dat het geld besteed wordt en er **geen sprake is van onderuitputting**. Indien er sprake is van onderuitputting kan het zijn dat er geld over is en niet nodig is. In de meeste gevallen is dit echter niet het geval. Onderuitputting komt doordat de doelgroep te smal is, niet bekend is bij de gemeente of doordat mensen uit schaamte geen aanspraak op de regelingen durven te maken. Genoeg redenen om andere maatregelen te ontwikkelen, zodat het geld terecht komt bij de kinderen die het nodig hebben.
- **Een toegankelijk integraal armoedebeleid** waarbij de inhoud van het beleid geschikt is voor kinderen en jongeren van alle leeftijden en culturen, zoals bijvoorbeeld via het kindpakket.

Wel of geen beleid in jouw gemeente

Om erachter te komen of jouw gemeente voldoende doet om kinderarmoede te bestrijden en daarop wel of geen beleid uitvoert, stel je schriftelijke vragen. Afhankelijk van de antwoorden op de vragen kun je andere politieke instrumenten inzetten die leiden tot ontwikkeling of verbetering van armoedebeleid voor kinderen.

In onderstaand schema kun je zien welke paden je zou kunnen bewandelen om hiertoe te komen.

Voorbeeld schriftelijke vragen

De inventarisatie begint met het stellen van schriftelijke vragen. Hieronder lees je enkele voorbeelden die je kunnen helpen een beeld te krijgen van de maatregelen die de gemeente neemt om armoede onder kinderen te bestrijden.

- Hoeveel kinderen leven er in onze gemeente in armoede?
- Hoe verhouden deze cijfers zich tot de landelijke trend?
- Heeft de gemeente zicht op welke kinderen dit zijn?
- Worden deze kinderen allemaal bereikt? Zo nee, waarom niet en hoe gaat het college hier wel voor zorgen?
- Hoe communiceert de gemeente over deze regelingen?
- Welke inspanningen worden gedaan om de kinderen en hun ouders te bereiken?
- Hoe groot is het budget dat de gemeente hiervoor uittrekt? Wat is de verhouding tussen de directe (rechtstreeks naar het kind) en de indirecte (organisatorische randvoorwaarden) kosten?
- Hoe worden de financiële middelen ingezet? Worden kinderen en jongeren betrokken bij de ideeën om van hen te horen waar zij behoefte aan hebben? Met andere woorden, welke invloed hebben zij op wat de gemeente hen biedt?
- Met welke partijen werkt de gemeente op dit gebied samen?

Verschillende routes

Afhankelijk van de beantwoording van de vragen kan je jouw gemeente in een van de onderstaande categorieën indelen.

1. **Ja, er is beleid.** Je bent tevreden over het beleid, er wordt veel gedaan aan bestrijding van armoede, maar er zijn altijd verbeterpunten of mogelijkheden voor een ruimhartiger beleid. Het extra geld van het kabinet kan hiervoor ingezet worden. Hiertoe kan je het college via een motie (nr 1) de opdracht geven.
2. **Ja, er is beleid, maar** dit laat nog te wensen over. Het beleid voldoet niet aan onze sociaaldemocratische waarden en een motie (nr 2) die aanzet tot effectievere maatregelen is noodzakelijk om meer kinderen uit de armoede te halen.
3. **Nee, er is nog geen beleid.** Als er nog geen armoedebeleid is in jouw gemeente, is het hoog tijd om dit wel te ontwikkelen. Het is onacceptabel dat het college van B&W niets doet om de kinderarmoede te bestrijden. Hiervoor kan je motie 3 inzetten. Deze motie draagt het college per direct op om armoedebestrijding als urgent op de agenda te zetten en op korte termijn met een voorstel bij de Raad te komen.
4. **Nee, er is nog geen beleid en je neemt het heft in eigen handen.** Je kan ook zelf een initiatiefvoorstel voorleggen aan de Raad. Zie daarvoor route 4.

Verschillende voorbeeld moties

Ter voorbereiding op de bestrijding van armoede onder kinderen in jouw gemeente heeft het Centrum voor Lokaal Bestuur enkele voorbeeldmoties en een stappenplan voor een initiatiefvoorstel opgesteld.

Motie 1: Ja, er is beleid

Constaterende dat

- Er meer dan 400.000 kinderen in Nederland in armoede leven;
- Het kabinet heeft aangekondigd dat er 100 miljoen euro wordt vrijgemaakt voor armoedebestrijding onder kinderen;
- Dit geld geormerkt is om in te zetten voor bestrijding van armoede onder kinderen;
- Dit bedrag beschikbaar komt via het gemeentefonds.

Van mening dat

- Kinderarmoede te allen tijden bestreden moet worden;
- Alle kinderen recht hebben op gelijke kansen, ontwikkeling en perspectief;
- Wij in een samenleving leven waarin alle kinderen mee moeten kunnen doen en niet langs de zijlijn zouden mogen staan;
- De 100 miljoen euro die hiervoor door het Rijk beschikbaar wordt gesteld zo snel en doelmatig mogelijk ingezet moet worden in onze gemeente.

Draagt het college op om

- De Raad te informeren welke middelen de afgelopen vier jaar zijn ingezet om armoede onder kinderen te bestrijden;
- Te komen met een plan van aanpak hoe de extra middelen van het Rijk ingezet kunnen worden in relatie tot het staande beleid.

En gaat over tot de orde van de dag

Motie 2: Ja, er is beleid, maar

Constaterende dat

- Er meer dan 400.000 kinderen in Nederland in armoede leven;
- Het kabinet heeft aangekondigd dat er 100 miljoen euro wordt vrijgemaakt voor armoedebestrijding onder kinderen;
- Dit geld geormerkt is om in te zetten voor bestrijding van armoede onder kinderen;
- Dit bedrag beschikbaar komt via het gemeentefonds.

Van mening dat

- Kinderarmoede te allen tijden bestreden moet worden;
- Alle kinderen recht hebben op gelijke kansen, ontwikkeling en perspectief;
- Wij in een samenleving leven waarin alle kinderen mee moeten kunnen doen en niet langs de zijlijn zouden mogen staan;
- Het beleid dat in onze gemeente wordt uitgevoerd niet voldoende kinderen bereikt en uit de armoedesituatie haalt waardoor het voor sommige kinderen niet mogelijk is om volledig te participeren in de samenleving;
- De 100 miljoen euro die hiervoor vrijgemaakt is door het Rijk zo snel en doelmatig mogelijk ingezet moet worden;

Draagt het college op om

- De Raad te informeren welke middelen afgelopen vier jaar zijn ingezet om armoede onder kinderen te bestrijden;
- Op korte termijn (afhankelijk per gemeente, niet langer dan twee maanden) naar de Raad te komen met een plan van aanpak om armoede onder kinderen beter te bestrijden, waarbij:
 1. De gedefinieerde doelgroep 'kinderen in armoede' niet beperkt wordt tot kinderen uit bijstandsgezinnen, maar dat ook de verborgen armoede aangepakt wordt, zoals kinderen van ouders in de schuldhulpverlening;
 2. Er nauw samengewerkt wordt met zowel nationale als lokale instanties die zich inzetten voor de bestrijding van kinderarmoede om te komen tot een integrale aanpak;
 3. Het geld terecht komt bij de kinderen voor wie het geld bedoeld is en de gemeente aangeeft hoe zij deze kinderen bereikt;
 4. Kinderen worden betrokken om te inventariseren wat zij vinden dat zij nodig hebben om te kunnen participeren.

En gaat over tot de orde van de dag

Motie 3: Nee, er is nog geen beleid

Constaterende dat

- Er meer dan 400.000 kinderen in Nederland in armoede leven;
- Het kabinet heeft aangekondigd dat er 100 miljoen euro wordt vrijgemaakt voor armoedebestrijding onder kinderen;
- Dit geld geormerkt is om in te zetten voor bestrijding van armoede onder kinderen;
- Dit bedrag beschikbaar komt via het gemeentefonds.

Van mening dat

- Kinderarmoede te allen tijden bestreden moet worden;
- Alle kinderen recht hebben op gelijke kansen, ontwikkeling en perspectief;
- Wij in een samenleving leven waarin alle kinderen mee moeten kunnen doen en niet langs de zijlijn zouden mogen staan;
- Er binnen onze gemeente (nog in te vullen aantal) kinderen in armoede leven en de tot nu toe genomen maatregelen vanuit de gemeente onvoldoende zijn voor deze kinderen;
- Iedere gemeente effectief beleid zou moeten hebben om kinderarmoede te bestrijden;
- De 100 miljoen euro die hiervoor vrijgemaakt is door het Rijk zo snel en doelmatig mogelijk ingezet moet worden om zoveel mogelijk kinderen uit de armoede te halen.

Draagt het college op om

- Armoedebestrijding onder kinderen per direct als urgent op de agenda te zetten;
- Op korte termijn (afhankelijk per gemeente, niet langer dan twee maanden) naar de Raad te komen met een plan van aanpak om armoede onder kinderen effectief te bestrijden, waarbij:
 1. De doelgroep niet beperkt wordt tot kinderen uit bijstandsgezinnen, maar ook de verborgen armoede aangepakt wordt, zoals kinderen van ouders in de schuldhulpverlening;
 2. Er nauw samengewerkt wordt met zowel nationale als lokale instanties die zich inzetten voor de bestrijding van kinderarmoede om te komen tot effectieve maatregelen;
 3. Het geld terecht komt bij de kinderen voor wie het geld bedoeld is en de gemeente aangeeft hoe zij deze kinderen bereikt;
 4. Kinderen worden betrokken bij de ontwikkeling van het beleid om te inventariseren wat zij vinden dat zij nodig hebben om te kunnen participeren.

En gaat over tot de orde van de dag

Route 4: Format initiatiefvoorstel

Naast een motie is er de mogelijkheid om een initiatiefvoorstel in te dienen. Dit kan bijvoorbeeld als je vindt dat het college te laks omgaat met de bestrijding van armoede onder kinderen of dat zij een motie ter zijde heeft geschoven. Een initiatiefvoorstel kost wel meer tijd. Zorg ervoor dat je die tijd en expertise hebt (of in huis haalt).

1: Wat behoort je te weten voor het schrijven van het voorstel?

- Welke gemeentelijke regelgeving is er op dit gebied?
- Schets voor jezelf het probleem, bijvoorbeeld:
Er leven binnen onze gemeente kinderen in armoede. Dit moet per direct bestreden worden. De gemeente is mede verantwoordelijk voor deze kinderen en dient maatregelen te nemen om armoede onder kinderen te bestrijden en tegen te gaan.

2: Praktische stappen

- Voordat je formuleert hoe je het probleem in jouw gemeente aan wilt pakken, sluit je allianties met betrokken partijen zoals Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, het Jeugdsportfonds, maar ook lokale organisaties die nauw betrokken zijn zoals het wijkteam, onderwijs, Centrum voor Jeugd en Gezin en de Voedselbank. Door samenwerking met deze organisaties heb je meer draagvlak, krijg je meer expertise en kom je tot een betere oplossing. Samen neem je het initiatief tot het schrijven van een voorstel dat voldoet aan onze sociaaldemocratische waarden.
- Vergeet tijdens deze stappen niet om je te profileren op dit onderwerp. Dit kan via social media of een persbericht. Laat de buitenwereld zien dat je midden in de samenleving staat en samen met maatschappelijke organisaties werkt om de levensomstandigheden van kinderen te verbeteren.

3: Het schrijven van het voorstel

Bij bijna iedere gemeente ligt er een format voor een initiatiefvoorstel klaar. Maak hier gebruik van. Onderstaand een voorbeeld van een initiatiefvoorstel, waarbij de verschillende onderdelen uitgewerkt zijn als variant A.

Initiatiefvoorstel Variant A

Inleiding

Kinderen vooruit!

Dit initiatiefvoorstel is bedoeld voor alle kinderen die in armoede leven. Dit zijn er maar liefst 421.000 in Nederland. Materiële zaken ontbreken waardoor zij niet kunnen meedoen. Met dit initiatiefvoorstel wordt er in de gemeente op korte termijn werk gemaakt van de bestrijding van armoede onder kinderen.

Tijdens Prinsjesdag heeft het kabinet aangekondigd om vanaf 2017 structureel jaarlijks 100 miljoen euro beschikbaar te stellen voor gemeenten om de strijd tegen kinderarmoede op te voeren. Deze 100 miljoen wordt geormerkt, zodat het moet worden ingezet bij de armoedebestrijding onder kinderen.

Van de 421.000 wonen er (nog in te vullen aantal) kinderen in onze gemeente. Kinderen voor wie wij verantwoordelijk zijn. Want ieder kind heeft recht op gelijke kansen, moet kunnen sporten, de verjaardag vieren, gezond eten en mee kunnen op schoolreisje, ongeacht waar hij of zij geboren is.

Probleemstelling

Uit de beantwoording van de door de PvdA gestelde schriftelijke vragen op xx-xx-2016 en de beantwoording door het college op xx-xx-2016 (hier kan je een opsomming geven van de gebreken die volgens jou aan de hand zijn in jouw gemeente) komt naar voren, dat er onder veel kinderen armoede heerst, de gemeente geen expliciet beleid op armoedebestrijding onder kinderen voert en niet of nauwelijks samenwerkt met andere organisaties.

Dit is meer dan jammer: armoede onder kinderen is een serieus probleem met veel gevolgen op de korte en lange termijn voor deze kinderen en de samenleving. Veel nationale en lokale initiatieven, zoals het Jeugdsportfonds, Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, de kinderen van de voedselbank, Centrum voor Jeugd en Gezin en het onderwijs signaleren dit probleem met ons als urgent. Ieder kind heeft immers recht op gelijke kansen. De PvdA vindt daarom, dat de gemeente in samenwerking met deze organisaties het toekomstperspectief van de kinderen die in armoede leven moet verbeteren. In deze aanpak zullen aanbod, doelgroep en financiën samen moeten komen.

Beoogde maatschappelijke effecten

Kinderen die in armoede leven hebben minder kans op ontwikkeling en kunnen niet vanzelfsprekend meedoen in de samenleving. Dit gaat in tegen het principe van de inclusieve samenleving. De maatschappelijke effecten van kinderen in armoede zijn groot. Kinderen, die van jongs af aan niet mee kunnen doen, lopen het risico op sociaal isolement en fysieke en psychische klachten (ook in de toekomst van het kind) die kunnen leiden tot bijvoorbeeld:

- Probleemgedrag, zoals angsten en depressie, maar ook agressie, regelovertreding en delinquent gedrag;
- Minder goede ontwikkeling van cognitieve vaardigheden en taalvaardigheden;
- Vroegtijdig schoolverlaten zonder enige startkwalificatie;
- Meer gezondheidsklachten (het aantal gezondheidsklachten in gezinnen in armoede is 7x zo hoog als in gezinnen die dit niet ervaren).

Wanneer je deze kinderen uit de armoede haalt, lopen ze minder risico op deze negatieve maatschappelijke effecten en bied je hen een beter perspectief. Dit levert voor het kind en de samenleving zowel op de korte als de lange termijn winst op.

(Zie hiervoor en voor meer informatie de links naar het rapport van Kinderombudsman 'Kinderen in armoede' 2013 en rapport 'Opvoeden en Opgroeien in Armoede' van het Nederlands Jeugdinstituut.)

Wijze van aanpak/oplossingsrichting

Hier formuleer je de uitkomst van alle gesprekken met partners, organisaties en andere betrokkenen met wie je om de tafel hebt gezeten.

Naar aanleiding van gezamenlijke gesprekken met (nog in te vullen organisaties) en de doelgroep zijn wij tot de volgende maatregelen gekomen om de armoede onder kinderen te bestrijden. Een voorbeeld van een maatregel is het aanbieden van een kindpakket, waarin de basisvoorzieningen voor levensonderhoud, maatschappelijke participatie, school, vervoer en eventuele overige bijzondere voorzieningen in op worden genomen.

Financiële gevolgen, dekking en risico's

Begin 2016 is er door Jetta Klijnsma 90 miljoen vrijgemaakt voor armoedebestrijding. Per 1 januari 2017 komt er via het Gemeentefonds structureel 100 miljoen extra vrij voor de bestrijding van armoede onder kinderen. Op korte termijn kan dit geld ingezet worden. Wanneer de kinderarmoede op de lange termijn effectief en preventief wordt aangepakt, zullen de negatieve maatschappelijke effecten waarschijnlijk afnemen. Hierdoor nemen de totale lasten voor de samenleving op den duur dus af.

Planning

Totdat het geld per 1 januari 2017 vrijkomt, is het verstandig om voorbereidingen te treffen, zodat het college direct aan de slag kan met de in dit initiatiefvoorstel genoemde maatregelen.

Ontwerp raadsbesluit

Hierin vermeld je jouw doelstelling: een actieve aanpak van het college met maatregelen die ten goede komen van de kinderen die in jouw gemeente in armoede.

Met dit initiatiefvoorstel vraag ik de Raad van de gemeente x het volgende besluit te nemen:

Besluit:

- I. In te stemmen met het initiatiefvoorstel dat is ontwikkeld door (de betrokken organisaties en de PvdA) en ingediend door de PvdA op (datum);
- II. Het college de opdracht te geven om per direct de voorgestelde aanpak uit te voeren;
- III. Het college de opdracht te geven om de raad binnen 6 maanden te informeren over de stand van zaken rond armoede onder kinderen en dit jaarlijks te evalueren.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van [datum raadsvergadering]

Relevante links

Inhoudelijke links

<https://www.kindpakket.nl/>

Op deze site is te zien uit welke voorzieningen het aanbod voor kinderen in armoede kan bestaan.

<https://www.dekinderombudsman.nl/ul/cms/fck-uploaded/2013.KOM004KindereninArmoede.pdf>

Hier vind je het rapport van de Kinderombudsman over het onderzoek naar armoede onder kinderen. Dit rapport is in 2013 aangeboden aan de Kamer.

<http://www.nji.nl/nl10/Download-NJi/Opgroeien-en-opvoeden-in-armoede.pdf>

Hier vind je een opsomming van de gevolgen die armoede onder kinderen met zich mee kan brengen.

Links naar enkele stakeholders

Stichting Jarige Job

<http://www.stichtingjarigejob.nl/>

Stichting Armoede Fonds

<https://www.armoedefonds.nl/>

Stichting Leergeld

<http://www.leergeld.nl/>

Jeugdsportfonds

<http://www.jeugdsportfonds.nl/>

Jeugdcultuurfonds

<http://www.jeugdsportfonds.nl/>

Kinderen van de voedselbank

<http://www.kinderenvandevoedselbank.nl/?gclid=CL39-47ljs8CFcG7GwodH9MLdQ>